

زندگی و موجودیت دنیا از اضداد تشکیل شده است و بنای خلقت و آفرینش این عالم در جمع اضداد بوده است. لذا ما مشاهده می‌کنیم هر موجودی در این جهان دارای ضدی است و خداوند هر موجودی را که خلق فرموده، ضد آن را هم به‌وجود آورده است؛ همچنان‌که مشاهده می‌شود در مقابل آب، آتش وجود دارد و در مقابل نور و روشنایی، ظلمت و تاریکی واقع شده است و ضد برودت و سردی، حرارت و گرمی قرار گرفته است و روی همین حساب، مادیت و شئون مادی، ضد معنویت و جنبه‌های روحانی است و بدیهی است که انسان هر اندازه به موجودی نزدیک شود، به همان مقدار از ضد او دور می‌افتد. مثلاً اگر مقداری یخ و برف را به آتش و حرارت نزدیک کنیم، از سردی و برودت دور می‌افتد تااینکه این یخ که در مرحله اول تمام وجود آن را برودت و سردی تشکیل می‌داد، به‌صورت آب جوشان درآمده، سراپا حرارت و سوزندگی می‌شود. روی این حساب هر فردی از افراد بشر، هر اندازه به ماده و شئون مادی زندگی دنیا نزدیک شود، از عالم معنی دور می‌افتد و لذا اولیای خدا به مادیت دنیا توجهی نداشتند و به اینکه زیباترین تجملات مادی هم برای آن‌ها فراهم شود، اهمیت نمی‌دادند. لذا اینجاک سؤال پیش می‌آید که شاید این سؤال در اغلب اذهان و افکار افراد به‌ویژه جوانان عزیزی که با مغز روشن خود مایلند به بیخ و بن هر ماجرای پی ببرند، جریان دارد و آن، این است که در صورتی که مادیت آلوده دنیا، انسان را از عالم معنی و خدا دور نگه می‌دارد، پس چرا فاطمه‌زهر^(ا) که دنیای شیعه دم از روحانیت و عظمت معنوی ایشان می‌زند، برای استرداد فدک و به دست آوردن مادیت و ثروت دنیا آن قدر پافشاری می‌کنند که حرمت خانوادگی و نسبی‌شان هتک می‌شود؟

مگر این خانواده نبودند که به مردم می‌گفتند نباید در پی مال و منال دنیا رفت؟ مگر نه این بود که رسول...! در دوران زندگی‌شان با یک وضع خیلی ساده و مختصری زندگی می‌کردند. پس چرا دختر با عظمتشان برای به‌دست آوردن ثروت و مال باید این قدر مشتاق باشد؟ اما پاسخ این است که جریان احتجاج فاطمه‌زهر^(ا) در مورد استرداد فدک، به چنگ آوردن ملک و پول نبود، بلکه این خود یک نوع مبارزه بود که در تحکیم مبانی اسلام اثری فوق‌العاده داشت. زهر^(ا) و علی^(ع) مردمان پول پرست و مادی‌ای نبودند و در زمانی که همین فدک در دست خود فاطمه^(ا) بود، سطح زندگی حضرت زهر^(ا) از نظر تجملات و حتی ضروریات زندگی، نازل‌ترین زندگی‌های مدینه محسوب می‌شد، در حالی که عایدات فدک بی‌اندازه بود. پس علت پیگیری بازگشت فدک از باب مبارزه سیاسی و به‌خاطر رسوا کردن ظالم بود، چراکه بحث فدک و غصب خلافت با هم بوده و از یک جبهه صادر شده است نه آنکه جدا از هم باشند. حضرت نارضایتی از حکومت و غصب خلافت را در پوشش دفاع از حق غصب‌شده (فدک)، بیان داشته‌اند، همان‌گونه که بخش‌هایی از خطبه فدکیه بر این امر گواه است و نشان از یگانگی جبهه غاصبان خلافت و غاصبان فدک است.

از خداوند بزرگ می‌خواهیم که ما را از پیروان واقعی اهل بیت^(ع) قرار بدهد و قلب ما را ظرف معارف دینی کند. ان‌شاء...!

برگرفته از خطبه‌های نمازجمعه مشهد تنظیم: حجت‌الاسلام والمسلمین حسین ابراهیمی

ارمغانی از خدا

همه ما از اهمیت خانواده و تأثیری که بر کل جامعه می‌گذارد، آگاه هستیم. اینکه در تمام باورها و تئوری‌های فکری و دینی در مورد خانواده، ارکان آن و نقش اعضا در مقابل هم سخن گفته شده است، نشان دهنده اهمیت این نهاد اجتماعی است.

اسلام نیز برای آرامش، رعایت حقوق و حفظ شأن و عزت تک‌تک اعضای خانواده در مراحل مختلف زندگی، ایده و برنامه دارد و در این باره حقوق، وظایف و تکالیفی برای اعضا قائل شده است. خانواده اسلامی زمینه‌ساز تعالی فرد و ضامن سلامت جامعه خواهد بود. اما هر فردی در خانواده دارای حقوقی است. یکی از مهم‌ترین آن‌ها، حقوق والدین است. امام‌رضا^(ع) فرمودند: «خداوند متعال به سیاست‌گزاری از خود و پدر و مادر فرمان داده است». پس کسی که از پدر و مادرش سیاست‌گزاری نکند، خدا را شکر نکرده است». (میزان‌الحکمه، ج ۱۰، ص ۷۹). بر احترام به پدر و مادر در دین ما، تأکید شده است. خداوند متعال در موارد متعددی در قرآن کریم از ضرورت احترام و نیکی به پدر و مادر یاد کرده است و جالب آنکه آن قادر حکیم در مواردی بعد از توحید و یکتاپرستی و بدون فاصله، بر لزوم اطاعت و تکریم آن‌ها فرمان داده است و نام آنان را در ردیف نام خود قرار داده و بر رعایت مقام و منزلتشان تأکید کرده است.

«وَقَضَىٰ رَبِّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا أَلَّا يَكْفِرَ الْإِنسَانُ مَا خَلَقَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَاتَقْلُبْ لَهُمَا آفَ وَاتَّخِذْهُمَا وَقْلَ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا وَخَفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذَّلٰلَةِ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا لهُمَا رِيبَانِي صَغِيرًا وَبِزُرِّكَدَارَتِ «چنین» حکم کرد که جز او را مپرسستی و به پدر و مادر، نیکی کنبد. اگر یکی از آن دو یا هر دوی آن‌ها در نزد تو به «سن» پیروی رسند «حتی» به آنان «اف» مگو و بر آنان بانگ مزن و به نیکی با آنان سخن گوی و از «روی» مهربانی بال فروتنی بر آنان بگستران و بگو: پروردگارا! به آنان رحمت آور، چنان که «به سن» خردسالی مرا پروراندند.» (سوره اسراء، آیه ۲۳ – ۲۴). کتاب امروز، «ارمغانی از خدا»، تألیف فرید نجف‌نیا، درباره این دورکن اساسی خانواده است. مباحث مطرح شده در این کتاب، بیشتر درمورد شناخت پدر و مادر و مسائل مبتلابه خانواده‌ها درباره حقوق متقابل میان والدین و فرزندان با بیان نکات، لطایف، روایات، آیات، اشعار و حکایات جذاب در این زمینه است و به آثار و برگزات احادیث به پدر و مادر در دنیا و عقبی و همچنین بی‌احترامی به آن‌ها در قالب مطالب و داستان‌ها و روایات جذاب و تأثیرگذار اشاره می‌کند.

نویسنده درباره بازخورد‌های مثبت این اثر می‌گوید:

«خوشبختانه تأثیر این کتاب تا جایی بود که ظرف مدت کوتاهی (به فاصله ۹ماه) سه نوبت تجدید چاپ شد و بازخورد آن میان خوانندگان تا جایی بود که برخی افراد طی ارتباط‌هایی که میان ما وجود داشت، ابراز کردند چند نوبت این کتاب را مطالعه کرده و تا حدی تحت تأثیر قرار گرفته‌اند که رفتار و گفتار خود را با پدر و مادر، تغییر اساسی داده و به جایگاه رفیع آن‌ها(همان‌طور که خداوند در برخی آیات پس از ذکر نام خود، نام پدر و مادر را بیان می‌کند) پی برده‌اند. در این کتاب، اشاره شده است حتی پدر و مادری که دار دنیا را ترک کرده و به رحمت خدا رفته‌اند، بر گردن فرزندان خود حق دارند و همچنان که دارای حیات برخی هستند،

می‌توانند در حق فرزندان خود دعا کرده یا آن‌ها را عاق و نفرین کنند که در این زمینه، مستندات فراوانی وجود دارد. بنابراین، طبق آموزه‌های دین اسلام، افراد نباید والدین خود را پس از مرگ فراموش کنند و از انجام کارهای خیر برای آن‌ها دریغ ورزند. درواقع وظیفه ما نسبت به والدین پس از مرگ آن‌ها کاهش نمی‌یابد، بلکه تغییر پیدا می‌کند.

این اثر در شش فصل گردآوری شده است که حقوق والدین، وظیفه فرزندان در زمان حیات پدر و مادر، وظایف فرزندان پس از مرگ پدر و مادر، آثار نیکی به پدر و مادر، عاق والدین و آثار آن بر زندگی فرزندان و وظایف پدر و مادر و حقوق فرزندان، عناوین آن را تشکیل می‌دهد.

۲۰شبه
۱۳۳۲
۹مهرماه
۱۳۳۷

۱۴

مهرماه

مروری بر فعالیتهای اجتماعی زنان در صدر اسلام

زنانی که الگو هستند

حمیده ذاکری^(۱) در ذهن بیشتر ما این‌طور نقش بسته است که وقتی صحبت از یاران و اصحاب پیامبر اکرم^(ص) یا ائمه اطهار^(ع) می‌شود، همه آنان از مردان بوده‌اند. درحالی‌که این‌طور نیست. در بین اصحاب، زنان نیز حضور داشته‌اند؛ زنانی که با توجه به توانایی‌ها و استعدادهای متفاوتشان هرکدام جایگاهی داشته و نقشی ایفا کرده‌اند؛ زنانی که سرآمدشان، حضرت خدیجه^(ص)، حضرت فاطمه^(ص) و بزرگانی مانند حضرت زینب^(ص) و حضرت معصومه^(ص) بودند؛ بانوانی که در تاریخ و مسیر آن نقش داشتند و الگویی برای حرکت زنان مسلمان در مسیر رشد و تعالی بودند. این نقش‌آفرینی حائز اهمیت است و برای امروز ما هم می‌تواند به‌عنوان الگو و سرمشق، راهگشا باشد.

می‌توانی داناتر از بعضی مردان باشی!

از امام صادق^(ع) نقل شده است که: «چه بسیار زنانی که فقیه‌تر از مردان هستند!»، نمونه روشن این موضوع حضرت فاطمه^(ص) دختر گرامی پیامبر اسلام^(ص) است. ام‌ایمن نمونه دیگری است که از مکتب حضرت زهر^(ا) درس گرفته است. بزرگه، دختر ثعلبه بن عمرو، مشهور به ام‌ایمن، یکی از این زنان بود، خدمتکاری که به پیامبر^(ص) ارث رسیده بود و ایشان او را آزاد کردند. ام‌ایمن جزو نخستین افرادی بود که به خدا و پیامبر اسلام ایمان آورد. او در جنگ احد به سربازان آب می‌رساند و به مداوای مجروحان هم مشغول بود. در جنگ خیبر نیز به همراه ام‌سلمه، یکی از بیست زنی بود که همراه پیامبر^(ص) از مدینه خارج شد. ام‌ایمن راوی احادیثی هم بوده و از او روایاتی به جا مانده است. او نزد رسول خدا عزیز و محترم بود. پیامبر به خانه او برای دیدارش می‌رفت و می‌شنیدند که ام‌ایمن را مادر صدامی‌زند و او را یکی از زنان بهشتی می‌خواند. ام‌ایمن جزو یاران انگشت شمار فاطمه^(ص) دختر محمد بود و کنار علی^(ع) برای بازپس‌گرفتن فدک از ابوبکر، شهادت داد که پیامبر^(ص) فدک را به فاطمه بخشیده است.

جریان‌ساز باشی!

همان‌طور که می‌دانید، پیامبر^(ص) با زنان نیز مانند مردان بیعت می‌کرد، به‌طور مثال در فتح مکه (سال هشتم) نیز، زنان مکه با شرط‌هایی، با رسول خدا^(ص) بیعت کردند. مطابق گزارش، دراین غزوه، پیامبر به «امیه» (ایمّیه)، خواهر حضرت خدیجه^(ص)، دستور داد از زنان بیعت بگیرد و بیعت آن‌ها را به رسمیت شناخت. این مطلب از این نظر دارای اهمیت است که برخی زنان به‌عنوان نماینده و کارگزار رسول خدا^(ص) عمل می‌کردند و مأموریت سیاسی داشتند.

بیش سیاسی داشته باشی!

این‌گونه در اجتماع حاضر باشی!

سیره زنان اهل بیت^(ع) بدون شک بهترین الگو برای زن مسلمان است؛ متر و معیاری که بارها ائمه اطهار^(ع) تأییدش کرده‌اند. حضرت فاطمه معصومه^(ص) زمانی که وقت یاری امام عصرش فرارسید، بی‌تفاوت نماند و با انتخاب هجرت به سمت ایشان حرکت کرد. هر چند در این مسیر وفات یافتند اما از ایده و یاری امام زمان خود پا پس نکشیدند. حضرت خدیجه^(ص) نخستین زنی بود که اسلام را پذیرفت و تمام دارایی خود را وقف پیشبرد اهداف رسول خدا^(ص) کرد و دربرابر تمام سختی‌ها، محدودیت‌ها و گرفتاری‌هایی که مشرکان بر سر راه ایشان ایجاد کردند، ایستاد و از اعتقاد خود برنگشت. ایشان نه تنها همراه و همسر پیامبر^(ص) بودند بلکه با داریی خود ایشان را یاری کردند و حمایت نمودند. از زنان دیگر می‌توان از سمیه، مادر عمار، نام برد او از دیگر زنان پیشگام در اسلام است. سمیه شکنجه‌های دردناک مشرکان را تحمل کرد و از دین خود بازنگشت و سرانجام به شهادت رسید.

عالیم به بهترین دانش‌ها باش!

می‌دانیم که حضرت صدیقه طاهره^(ص) و همچنین حضرت معصومه^(ص) جزوزنان اندیشمندی بودند که از آن‌ها حدیثی هم نقل شده است. زنان در سده نخست اسلام در فراگیری حدیث و نقل آن برای دیگران، توانا و دقیق بودند. نام و شرح حال بیش از ۱۵۰۰ن از زنان سده نخست در تاریخ ثبت شده است. ام سلمه، همسر پیامبر^(ص)، از زنان کثیرالروایه بود که ۳۷۸ حدیث بی‌واسطه یا باواسطه همسر سابقش ابوسلمه و فاطمه^(ص) از رسول خدا نقل کرده است. در سده‌های بعد نیز زنان بزرگی چون دختر شریف مرتضی، کتاب نهج‌البلاغه را از عمویش شریف‌رضی روایت کرده است. بسیاری از علما، نهج‌البلاغه را از او روایت کرده‌اند. نفیسه، دختر حسن بن‌الحسن بن علی^(ع)، از زنان عالم و عابدی بود که قرآن و تفسیرش را حفظ بود و امام شافعی و بشیر بن‌الحارث نزد او حاضر می‌شدند و حدیث فرامی‌گرفتند. ام محمد طوسی یا دختر شیخ طوسی، نیز از عالمان عصر خویش بود که به روایت حدیث مشهور بود. زنان مسلمان در رعایت امانت در نقل روایت، ممتاز بودند و از مواضع اتهام در نقل حدیث به‌دور ماندند.

روشنا

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَغْفَلَ النَّاسُ أَشَدُّهُمْ مُدَارَةً لِلنَّاسِ، وَأَذَلَّ النَّاسِ مِنْ أَهْلِ النَّاسِ. (بخاری‌الأنوار، ۵۲/۷۵).

من اختیار خود را تسلیم عشق کردم

سبقت می‌گیرند از هم برای رضایت پروردگار و بازهم دلشان آرام نمی‌گیرد.

می‌گویند خدا یا! قبول کن، تو که از اعماق دل ما خبر داری!

وَ إِذْ تَبَرَّعْ لِإِبْرَاهِيمَ الْقَوَاعِدَ مِنَ النَّبِيِّ وَ إِسْمَاعِيلَ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ (بقره، ۱۲۷). و بازهم دعا می‌کنند، رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ (۱۲۸).

برای نسلشان و مسلمان شدن فرزندانشان...

احکام

حکم پایی و آلودگی زمین (۱)

از زمین برطرف شود، ولی با آب کر یا جاری شدن باآب‌قلیل. مراجع معظم‌تقلیدگفته‌اند: «زمین سنگ فرش و آجرفرش و زمین سختی که آب در آن فرو نمی‌رود، اگر نجس شود، با آب‌قلیل، پاک می‌شود ولی باید به قدری آب روی آن بریزند که جاری شود و چنانچه آبی که روی آن ریخته‌اند، از سوراخی بیرون رود، همه زمین پاک می‌شود... بنابراین در صورتی که عین نجاست (خون)

پاک، نجس می‌شود... درصورتی‌که نمی‌توانید جاهایی را که یقین دارید نجس شده است، با شستن تطهیر(پاک) کنید. باید به هر نحوی که می‌توانید، مواظبت کنید که با رطوبت با آن‌ها تماس حاصل نشود(مثلاً با گذاشتن پوشش روی آن‌ها درصورتی‌که امکان داشته باشد) و در صورت تماس با رطوبت، چیزی را که با تماس با آن نجس شده است، آب بکشید.